

Адреса Редакції і Адміністрації
„Український Голос“
Червоноград, Поверне ч. 1.

Конто П. К. О. в Варшаві № 142.807.
передплата вкрай вноситься 10 злот.
річно, 5-50 злот. піврічно, 3 злот.
чвертьрічно. В Чехії квартально
18 ч. к. (передплату в Чехословач-
чина складати на конто Адм. „Укр.
Голосу“ в Zivnostenska Banka
v Praze). Для Франції 60 фр. річно,
для Америки 2 дол. річно.

Ціна прим. 25 с.

Редактор приймає щодня від
год. 17-21.
рукописів Редакція не звертає,
неоплачених писем не приймається.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

політично-економічний орган.

Тарифи оголошені за текстом
за і вірш міліметровий одно-
шпальтовий (сторона має 6
шпальт ановських) 0'24 вол. пол.
для дрібних промисл. укр. інстит.
0'16 вол. п. Дрібні оголошення по
0'15 вол. п. за слово, найменше.
дрібне оголошення 1 вол. п. для
шукаючих праці подати безпосеред-
но до Адм. по 0'10 вол. п. за слово.
Оголошення в тексті 150%, дорож-
ше на першій сторінці 300%, до-
рожше. Рахунки платні і заска-
ржальні в Червонограді, а замов-
люючи анонс вже тем самим без-
застережень годяться на не.

Політика національного табору.

Велика річ в політиці досвід.
Досвід свій власний і досвід
других народів. На жаль, се-
ред нашої суспільності дуже
мало поширене знання історії
наших визвольних змагань пе-
ред війною. А вона така повча-
юча! З неї чергові покоління
могли би вчитися, яких поми-
лок минулого треба вистері-
гатися, в якому напрямі треба
звертати зусилля, щоби дося-
гнути велику ціль нації. На
жаль, мало хто з наших полі-
тичних діячів під австрійською
займанщиною списував свої
спомини, в яких нащадки мо-
гли би вчитися. Не маємо по-
вісти, в якій наші письменники
зберегли би мистецькою рукою
постаті галицьких політичних
діячів з їхніми прикметами і
хитами на широкому тлі га-
лицького громадянства пооди-
ноких десятиліть. Не маємо
теж поза чергою спробову-
вати К. Левицького історії по-
літичної думки на Галицькій
Україні.

Мало теж поширене знання
історії визвольних змагань дру-
гих народів (Італійців, Німців,
Мадарів, Ірландців, Чехів і т. д.),
що колись боролися за зеди-
нення і незалежність. А все
це, тобто досвід власний і чужий,
кинуло би жмут світлана
шляхи, якими нам треба йти
в сучасних умовах до цілі,
яку найкраще з поміж сучас-
ного покоління освятили сво-
єю кров'ю.

Часто можна у нас почути
в розмовах на політичні теми
покликання на досвід польський.
Мовляв, Поляки після програ-
ного повстання в 1863 р. за-
ключили угоду з Австрією,
проголосили засаду „przuby-
cie, ranie (австрійський цсар)
stoimy i stać chcemy“ і жили
собою в Галичині, як у Бога за-
дверми, відставши вільну руку
робити з Українцями, що
вгодно. Що Поляки зробили
були угоду з Австрією (не з
правительством, яке змінялося,
а з династією, яка була постій-
но, вела свою родову політику
і не могла осмілюватися не-
додержанням умов), це пра-
да. Однак маймо на увазі, що
цю угоду зробила тільки одна
верства (ділчі). Внутрі поль-
ської суспільності все жила
ідея відбудови польської дер-
жави і з приходом до голосу
других верств (міщанства, се-
лянства і робітництва) шораз-
сильніше розвиваються відо-
середні змагання. Вкінці ці
змагання бере в свій заряд
всехпольська партія, яка кпить
собою з цілю Австрії вкорінює
в маси фанатичне привязання
до ідеї незалежності Польщі,
яка змагає до ведення однієї
польської політики без огляду
на кордони, якими поділено
польські землі, яка поза
параваном „станьчиків“ (так
називалася ділчівська партія,
що ласилася коло Габсбургів)
бунтувала маси проти Австрії.
І це мусимо мати на увазі,
коли вже мова про польський
досвід. Не забуваймо теж про
ще одно: держави, що роз-
парцелювали історичну Поль-
щу, були величчями, що зро-
стали в силі на протязі довгих
часів, були упорядковані і в
своїй внутрішній політиці могли
не числитися з тим, що на
такий чи інакший їхній крок
скаже публічна думка в дру-

Прикрий досвід.

Українська Парляментарна
Репрезентація здобулася на-
рішуватися крок: викинула зі
свого складу селянських
крутків та їхнього спільника
посла Підгірського, що то ко-
лись загравістам за голову був,
единам чистокровним націона-
лістом на Волині себе називав,
а опісля став сунується по по-
хилій площі і вкінці зробився по-
пихачем у селянських „ін-
тернаціоналістів“. Не дивую-
ся, що Парляментарній Репре-
зентації урвався терпець. Рад-
ше можна дивуватися, що во-
на так довго терпіла напасти
своїх селянських членів.
Вони ж від хвилі злиття з львів-
ським молодомосківським
гуртком тільки й те робили,
що болотом обкидували своїх
клубових товаришів, які на-
лежали до інших партій.

Що-йно тепер, після роз-
валу Сельроба показується,
яка причина цих нападів:
селянські послі давно ді-
стали приказ розбити Парля-
ментарну Репрезентацію. І во-
ни шукали притоки до цього.
На ділі вони мали вже два мі-
сяці тому ухвалу Центрально-
го Комітету Сельроба, якою
зобов'язано їх виступити з У-
країнського Сеймового Клубу.
На це настоювали львівські
киранники з „Волі Народу“.
А чия воля сповняла їхній
тартар з „Волі Народу“, не
важко догадатися. Парляментарна
Репрезентація, викидаючи за д-
вері Маківку, Козичького, Чу-
мая і т. д., тільки випередила
їхній — давно постановлений
крок, не дала їм змоги віді-
грати комедію тріснути дверми.

Українська Парляментарна
Репрезентація вийшла з однієї
спільної, загально-національної
лінії. Підчас виборів до сейму
не було на північно-західних
землях партій, була одна пар-
тія: Українці. Тому й так сві-
тло випали там вибори. Мимо
всіх зусиль з польської сторо-
ни, щоби захопити в свої руки
українські мандати з Волині,
Полісся, Підляшя і Холмщини,
Українці, не допустили там до
вибору ні одного Поляка. Укра-
їнське населення цих земель
трактувало вибори як плебіс-
цит і тому була така єдність
при виборах. Однак в дуже
короткім часі ця єдність стала
розвиватися. Парляментарна Ре-
презентація, що складалася з 25
членів, замість вжитися до роз-
будови національного життя
в краю, замість вихиснувати
свою повагу серед народу і
зробитися організаційним осе-
редком для північно-західних
земель, сварилася у... Варшаві.

З Клубу виступає найпер-
ше закукуречений Луцкевич,
опісля кількох послів утворило
соціал-демократичний клуб,
який з часом перемінюється
в комуністичний і переходить
під команду польських кому-
ністів. Що кілька місяців змі-
няється голова клубу. Повстає
Сельсоюз, який після вагань
знову ховає в галицькі маси мо-
лодомосківцями і вкінці вхо-
дить на дорогу, якою котилися
на початку каденції сейму те-
першні послі — комуністи.

Розуміється, такі „вибранці
народу“ не могли мати значін-
ня ані в сеймі, ані в краю. А
в краю їх роль впросто зло-
чинна, бо вони замість гурту-
вати людей, розбивали їх на
ворогуючі гурти. Злочинність

цей розкладової роботи зрозу-
мімо тоді, коли візьмемо
під увагу політичну невідго-
тованість населення і наші вбогі
інтелігентські сили на північ-
но-західних землях, а безпечку,
яка там грозить не тільки з
боку нових володарів цих зе-
мель, а й з боку московських
зайців.

На ніщо не придалися за-
клики до єдності таких людей,
як пос. С. Хруцький, пос. В.
Козубський, сенатор М. Чер-
кавський, др. А. Річницький і
інших. Їх голос був голосом
випиного в пустині. І ми сьо-
годні переживаємо останній
акт трагікомедії п. а. „Перша
Парляментарна Репрезентація
північно-західних земель“. А
наслідки цієї трагікомедії готує
тяжко пімститися на украї-
нським населенню цих земель,
якщо там не найдуться сміливі,
характерні і роботящі одиниці
і не вдарить ще тепер, в ос-
танній хвилі дзвін на тривогу,
якщо не найдуться там прові-
дники, що отворили би людам очі
на небезпечку, яка з кожним днем
зближається шораз більше.

Для північно-західних земель
спасення в клічеві, під яким
вийшли побідою з виборів не-
ред п'яти роками. Цей кліч:
єднання всіх сил нації. Під
цим клічем перевели ревізю
національного життя (золь-
них і невольних!) і викинемо
поза рамки нації анархістичне
сміття.

Допомога жертвам повені і політичне безголове.

Партійне закукуречення до-
ходить у нас до крайних меж.
Навіть таку справу, як допо-
мога жертвам повені, наші
нещасні партійники використо-
вують для сіяння негоди серед
суспільності. Найперше від
спільної праці відсунали ко-
муністи зі своїми прищипками,
основуючи окремих допомого-
вий комітет спільно з поль-
ськими і жидівськими лівими
організаціями. Таким чином
зразу повстали два комітети:
1) українські центральні уста-
новки дали почин до створення
Українського Центрального Ко-
мітету допомоги жертвам по-
вені; 2) обі „селянські“
партії на спілку зі своїми ше-
лівицями покровителями і по-
дібними польсько-жидівськими
гуртками поклялися до життя
„Робітничо-Селянський Ко-
мітет допомоги“. Цей останній
покищо не виявив ніякої діяль-
ності поза відозвою, в якій
найдете все (також заклик до
боротьби за поділ урядової
допомоги через „Робітничо-
Селянський Комітет“), крім
одного: щирого заклику доро-
бітництва до пожегів в ко-
ристь навіщеного катастрофою
повені населення.

Що наші „найлівиші“ від-
сахнулися від спільної праці в
Українським Центральним Ко-
мітетом допомоги жертвам по-
вені, годі дивуватися. Вони ж
давно йдуть на шурку чужих
та. Та ось їм псаздрили лає-
рів радикали і нещасні „упі-
піці“ („партія праці“). Їхні
представники виступили в Цен-
тральному Комітеті. Як причи-
ну цього кроку подали те, що
більшість Комітету є за тим,
щоби мати своїх представників
в урядових воввідських і по-
вітових комітетах. А представ-
ники наших центральних уста-

нов в цій справі займають ось
яке становище: 1) Український
Центральний Комітет допомоги
має вести свою працю зовсім
самостійно, 2) у воввідських і
повітових урядових комітетах
допомоги УЦК. мусить мати
своїх представників для кон-
тролю поділу і для боротьби з
надухиттями (вони ж — ці у-
рядові комітети — будуть ді-
лати допомогу з державних
фондів, отже гріш — стягне-
ний і з українського подат-
ника!).

З цим не погодився ради-
калі і „упіпіці“. Радикали
оснували свій окремий ратун-
ковий комітет, а „упіпіці“ об-
межуються до наплювання...
Об'єднання. Представник Об'єд-
нання в Центральному Ко-
мітеті допомоги — секретар В.
Целевич, щоби охоронити Ко-
мітет перед напастями, мовляв
— це партійна інституція, у-
ступив і таким чином Цен-
тральний Комітет допомоги
являється тепер установою без-
партійною, засідають в ньому
виключно представники наших
головних національних уста-
нов. Такі то перешкоди мусів
побороти Центральный Комітет
допомоги в перших тижнях
своїї діяльності. Замість звер-
нути всю увагу на налашто-
вання збіркового апарату в
в краю, на побороування тру-
дощів з боку властей і буржуа-
на побороування надужит з
боку урядових комітетів, треба
було боротися з труднощами
з боку доморослих політиків.
Після уступлення радикалів і
„упіпіців“ Об'єднання могло би
надати діяльності Центрально-
го Комітету партійний харак-
тер. Для добра загальної спра-
ви цього не зробило. Висфю-
ючи свій офіційний представ-
ник з складу Комітету,
Об'єднання вівало своїх членів
і прихильників всіма силами
підперти Комітет в його добро-
дійній діяльності.

Черговим завданням Ко-
мітету мусить бути узгодження
діяльності з допомогою ак-
цією Митрополита.

Занедбана молодь.

Один з прихильників нашої
газети в листі до Редакції звер-
тає увагу на одну з пекучих
справ біжучої хвилі. Він (по
фаху педагог) пише:

„З початком шкільного року вся
наша преса помістила заклики до
батьків, щоби послали дітей до
школ. Зовсім слушно. Чим більше
матимемо освічених людей, тим краще.
Однак воно за мало сказати:
посилаймо дітей до шкіл. Не менше
важною являється справа: що ро-
бити з молоддю, яка покинула школи,
яка здобула патент: свідоцтво зрі-
лості. В першій мірі маю на думці
учеників і учениць учительських се-
мінарів. Це головним чином діти
вояцьких, сторожків, сироти по на-
родних учителях і священниках, низ-
ких урядовців і підурядовців, діти
низких залізничників і т. д. Пе-
репихалися вони з класів до класів
через п'ять літ, звичайно в голоді і
холоді, лелючи надію, що після ма-
тури дістануть краще і вони і їхня
рідня. Бідна дівчина мріяла, що після
матури дістане учительську посаду,
стане підпорою матері — вдовиці,
візьме до себе молодші сестрички
і буде їх вчити, допоможе братови
вийти в люде. Вкінці здає вона ма-
туру, дістає „świadectwo dojrzałości“
до справowania urzędu pauczycielskiego“
і подається о посаду. І при-
ходить важке розчарування: її по-

дання приходить з відмовною відпо-
віддю з кураторії: львівської, волин-
ської, білостоцької і т. д. Ніде не
має для неї місця. За те бачить, як
її товаришки — Поляки дістануть
посади без великих труднощів.

Це не одиниць випадок! Це пра-
вило від кількох літ. З наших 10-тих
приватних українських семінарів в
останніх роках вийшло около 1000
дічат з матурою, а з них й сотня
частинна не дістала учительської
посади. Знаю сироту по учителю,
яка сидить на ласці у своїй тітці.
Інспектор — вшехполяк вже два
роки дурить її надію на посаду,
мовляв — він пам'ятає про сироту
по добрім учителю. За те товаришка
тієї сироти — донька багатого учи-
теля — Поляка дістала посаду зра-
зу після матури... Коли на цю тему
розмавляв раз з одним жидівським
діаком, він сказав мені: „Давні ви
люде... Коли нам робленоби таку
кривду, від нашого крику цілий світ
здрігався би. Ви обмежуєтеся до
принотування ваших кривд у вашій
пресі і до нарікань між собою“.

Цей жидівський діяч має повну
слухність. Цікаво було би довідатися,
скільки скарг вплинуло зі західно-
українських земель до Союзу Наро-
дів на покриття наших хобчи на
полі шкільництва? Чи взагалі хто
цею справою займається?“

Обом справам, порушенням
в наведеному листі, варто при-
святити більше уваги. Скажім
собою правду в очі: хто у нас
піднявся молоддю, яка поки-
нула середні й вищі школи?
Хто старається, щоби цю мо-
лодь запрятати до праці серед
власної суспільності, хто добає
про вартості праці для неї,
зглядно — хто підучує її, як
вона сама повинна собі такі
вартості праці творити? Бо-
гато є у нас організаційних
можливостей! В кожному селі
можна би приютити кілька ін-
телігентних молодих людей,
притягуючи їх до праці в чи-
тальні, в кооперації, в органі-
зованню різних курсів і під-
приємств. З часом ці молоді
люде поробились би фаховцями
в різних напрямках і самі роз-
будували собі вартості праці.
Тільки треба їм дати провід,
викресати в них віру в себе,
навчити їх, що і як робити.

Скажім собі правду в очі:
ми занедбали нашу молодь!

Бо ніхто не подбає, що маєть-
ся більше зробити з тими мо-
лодими людьми, що покинули
школи. Мимо гіркого досвіду
наше громадянство далі за-
недбає свою інтелігентну мо-
лодь. Хто займається організу-
ванням її? Хто займається фор-
муванням її думи, хто надає на-
прям її думкам, хто навчає її ме-
тодів громадянської праці і т. д. З
прикритою доводитися відпові-
сти: ніхто! Вона сама наваня
шукає виходу з сілої вулиці,
витрачує куди багато енергії ча-
сто на непотрібні речі, пережива-
ючи гіркі розчарування.

Тому старше громадянство
мусить зайнятися своєю інтелі-
гентною молоддю і створити
для неї пригожні умовини для
науки і праці.

До цієї справи ще поверне-
мо. Сьогодні не хотіли би ми
поминати мовчанкою другої
справи, яку торкнув шан. ав-
тор листа до Редакції, а саме:
справи процесу за наші права
на міжнародній арені. Цєю
справою у нас займається єди-
но Українське Національно-Де-
мократичне Об'єднання. Правда,
справи пропаганди і штурмо-
вання в Союз Народів слід би
присвятити куди більше енер-
гії, як це робило Об'єднання
досі. Та ми не забуваймо, що

Кожний може збагатитися
коли сейчас же купить

Льос І. Кляси

Польської Державної Лютерії
в канторі

Якова Вольмана

в Перемишлі, ул. Міцкевича 7
(коло пошти).

Виграні побільшено з 16 мільйонів
на 20 мільйонів золотих.

Головна wygrana 650.000 золотих
як також виграні по зол. 400.000,
250.000, 100.000, 75.000, 60.000,
50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 15.000,
10.000, 5.000 і т. д.

Що другий льос виграє!

Ціни льосів: чвертка зол. 10, поло-
вина зол. 20, цілий льос зол. 40—
Радимо скорше замовляти, бо пред-
бачається брак льосів. На замов-
лення висилаємо льоси з чеком П.
К. О. вільним від порта, для впла-
чення належності.

В сім місці ростяти і прислати нам
в листі.

КАРТА ЗАМОВЛЕННЯ.

Яків Вольман, Перемишль
ул. Міцкевича ч. 7 (коло пошти).

Отрим замовляю:

чверток льосів по зол. 10—

половин льосів по зол. 20—

цілих льосів по зол. 40—

Належність золотих

вишлю по одержанню чеку П. К. О.

присланим фірмою разом з льосами

Ім'я і назвсько

Докладний адрес

Навернений грішник.

Посол Андрій Пашук, вер-
нувши з заграниці, зголосив
свій виступ з комуністичної
партії і звернувся до Україн-
ського Соймового Клубу з
проханням, щоби його назад
приняли до Клубу, з якого
виступив перед чотирма рока-
ми. Посол Пашук був довгий
час в Америці, мав змогу ба-
чити, яке спустошення робить
комуністична дурійка серед
еміграції; бував на Україні,
отже якпартійний чоловік мав
змогу пригланутись ближче,
що московські комуністи ви-
робляють з Україною; вкінці
кілька літ придивлявся політиці
комуністичної партії в Польщі,
отже мав змогу переконатися,
яким духом дишуть до Укра-
їнців комуністи Поляки і Жиди,
до яких на службу запряглися
й деякі Українці. І вислід кіль-
калітнього досвіду такий, що
пос. Пашук рився виступати
з комуністичної партії. В роз-
мові з кореспондентом „Діла“
пос. Пашук сказав:

„Слідуючи за відносинами на
Рад. Україні, я прийшов до пере-
конавання, що союзна радянська
конституція є тільки плащиком,
під яким ведеться дальше повне
економічне і політичне, а навіть
подекуди культурне узалежнення
від Москви. Всі безперечно вели-
чезні національно-культурні здо-
бутки Наддніпрянської України в
останніх роках осягнуто завдяки
стихійному зростові національної
і соціальної свідомості україн-
ського народу та її натискові на
правлячу чужонаціональну ера-
рхю. У соймовій комуністичній
фракції Москалів нема, а за те є
Поляки. І ось я, близьке пізнавши
товаришів по фракції (партії) По-
ляків, прийшов до пересвідчення,
що колиб у Польщі настала дик-
татура пролетаріату і вони прий-
шли до влади, то українське на-
ціональне питання у Польщі роз-
в'язувалосяби ними так, як розва-
жується „рикарістами“ (російськи-
ми комуністами) на Радянській
Україні. Я розумів, що неможли-
во переводити повне соціальне
визволення народу підтермінона-
ціональними гаслами, поки він не
добуде повного національного
розкріпощення.“

Так то пос. Пашук прийшов
до висновків, які давно голо-
сить український національний
табор.

Між тим обі групи „Сель-
роба“ завернули на стежки, на
яких пос. Пашук здобув свій
гіркий досвід.

Чесць йому за те, що мав
відвагу признатися до помилок
і покинути хибну дорогу.

Д о п и с и.

Старява, пов. Мостиска, є од-
ним з сіл, яке перед війною було
найкраще зорганізоване в цілім по-
віті; воно давало примір иншим се-
лам, а у визвольній боротьбі дало
багато боввиків, але по війні воно
стало одним з останніх. Заснуло
і на всяке життя культурне і еко-
номічне ніхто не звертав уваги.
За це деякі одиниці зачали підле-
чувати властї імущим, себто ді-
личеві, ну і владі в повіті — густо-
часто на шкоду цілій громаді.
Вправді за приміром инших сіл за-
ложено тут в 1924 р. кооперативу,
до якої вписалося багато і свідо-
мих громадян, але вибрано лиху
управу, так що це не була коопе-
ратива, але приватний склеп упра-
ви, яка бажала мати з кооперативу
дійну корову і довгий час не хоті-
ла передати управи в інші руки.
Не було тут стремління піднятися
економічно при кооперації, як ці-
діється у сусідньому селі Стібні, де
кооператива розвивається гарно,
веде відділ споживчий і молочар-
ський і приносить користь не ли-
ше членам, але і цілій громаді.
У Старяві деякі члени бувшої у-
прави разом з иншими одиницями
деруть шкіру з громадяни гірше, як
який спекулянт або і ділич. Хай
вистарчить отсей приклад: У Стіб-
ній кооператива винаймила луки у
ділича і без зарібку винаймила гро-
мадянам, а у Старяві ці галапасни-
ки наперед винаймають у ділича
луки, які він має довкруги села, і
ці дуки віднаймають у ділича луки,
які він має довкруги села, і ці луки
віднаймають громадянам, за що по-
бирають в двох більше, як платять
діличеві. Вони в цім році платили
діличеві за морг 12 доларів, а від-
наймали по 24 а навіть і 25 долла-
рів. Люди круяться і нарікають,
але мусять луки брати, бо не мали-
би чим худоби переживувати. Ці
одиниці ще є великими хрунями,
доносять діличеві і старосту на
всіх і на вся, послугуючися не-
правдою. Хотіли дістатися до ради
громадської, а коли зняхали пиць-
мо носом, що це їм не вдається,
то їздили до ділича і староства з до-
носом на пароху свого і на Чи-
тальню та Луг, що то вони бачу-
ють громаду, а коли при виборах
провалялися ганебно і до ради у-
війшли найсвідоміші громадяни,
то тоді вони внесли рекурс, але і
рекурс, їм не допоможе, бо гро-
мада вже добре на них пізна-
лася і дальше буде добре дер-
жатися. За старанням пароху, який
перед двома роками сюда прийшов
і взявся енергійно до праці, за-
ложено 1925 р. Читальню „Просвіта“,
а в рік пізніше товариство „Луг“.
Життя в цих товариствах з тижня

на тиждень чим раз краще розви-
вається. Майже що неділі відбува-
ються представлення, читання кни-
жок і відчити. Товариство „Луг“
зорганізувало в собі молодіж і мо-
лодших господарів і що неділі від-
буваються руханкові вправи і тео-
ретичні науки пожарництва, бо
приладів до гашення вогню ще не
мають, а стара рада громадська не
іде на руку цьому товариству, але
ще перешкаджає, ба навіть є подлі
люди, (їх добре знаємо), які доно-
сять наклепи до староства, щоби
„Луг“ розв'язати. Ліхї ці хруні і
панські лизуни, що молодь, замість
у коршмі, як то вони роблять, май-
же що динни організується в Чи-
тальні і руханковім товаристві,
щоби себе просвіщати. — Дня 5.
вересня ц. р. уладив „Луг“ фестин,
перший раз в селі, який так ви-
пав величаво, що хіба побажати,
щоби і наші повітові центри могли
подібні фестини уладити. Мило
було глядіти, як луговики і луго-
вички в карних рядах витали при-
бувших луговинок і луговичок з
Медики і „Соколів“ з Малнова, за-
прошених на цей фестин. Погода
рівнож сприяла молодим лугови-
кам. Зачалися товариські забави,
переплітани вправами луговинок і
луговичок зі Старяви, а опісля з
Медики, яких ритмічне виконання
нагороджувала публіка оплесками.
Дуже гарно виявлялися луговики зі
Старяви, як рівнож „Соколи“ з Мал-
нова зі своїх трудних веж. Крім
цих вправ були ще спортивні зма-
гання в бігу, скоці на віддалі і в
гору, а ці, що найкраще пописа-
лись, серед гучних оплесків одер-
жали нагороди. День минав блис-
кавкою і всім, хто був на фестині
— а було майже ціле село і з доо-
количних сіл гості — так було
мило і приємно, що жаль ставав
за ним, коли смерком бодрі луго-
вички, луговики і соколи на пра-
цянні перейшли почесним кроком
перед старшиною місцевого „Луга“
і зібраними громадянами і тим фе-
стин закінчили, який радше вигля-
дав на якесь Лугове свято. Не ди-
во, що всі ще досі є під вражінням
цього свята, а вірю, що навіть цей
поганець, що своїм доносом у ста-
ростві хотів пошкодити „Лугові“,
жалував поганого вчинку, коли
цему приглядався і побачив на
свої очі, яке значіння має това-
риство для фізичного виховання
молоді, яка волила вправлятися, як
у коршмі записатися. Чесць Тобі,
молодіж, за Твоє розуміння ваги
організації, їди дальше вперед, ор-
ганізуй і притягай до себе і байдуж-
их, а на кириників не уважай.
Організованість побідить.

Також Луговик.

Бродн. Є в нас звичай, що
кілька разів в році, студенти універ-

ситету влаштовують вечерниці і
в сусідстві большевиків. А за-
границю опінію годі легкова-
жити, коли мається здійснити
польська мрія про заграничну
позичку. І таке то воно: не дає
Пісудський соймови змоги
повповнити самовбивство (роз-
в'язатися!) не хоче теж прило-
жити йому ножа до горла
(розв'язати його!). А не хоче
зробити того другого, бо спо-
діється, що чим пізніше будуть
нові вибори, тим краще для
нього (Пісудського). Може за
той час затагне поважні-
шу позичку, а тоді публіка
буде відноситися з більшим
респектом до правительства,
яке має гроші в касі. Отгоді
можна буде робити вибори.
А покищо з польською загра-
ничною позичкою чиста коме-
дія. Знову про неї багато ба-
лакають, знову кажуть: от-от
і припливуть долари (одні ка-
жуть: 60, другі: 70 мільйонів).
І інші менші держави дістають
позичку без труднощів і гала-
су, навіть оттаке вільне місто,
як Данціг, дістало більшу по-
зичку без ніяких перепон.
А Польща називається великою
державою і світ щось таки не
може набратися довіря, не хоче
позичити навіть такої суми,
яку німецькі мійські самоупра-
ви затігають в Америці без
якоїнебудь запоруки прави-
тельства, на звичайний дов-
жний скрипт. Як причина цьо-
го недовіря? Найзвичайніша:
світ знає, що внаутрі держави
діється.

З ПОЛЬЩІ І ПРО ПОЛЬЩУ.

Всього один день радив
польський сойм. Примусивши
правительство скликаги осінню
сесію, сойм забирався до роз-
прави з правительством Піс-
удського. Рей водили вшехпо-
ляки. Що тільки розігналися
ображати „суверени“ до на-
ступу, аж тут аявився в соймі
молоденький поручник Зава-
ліховський з письмом від Піс-
удського, в якому „чорним на
білім“ стояло написане, що
сесію сойму переривається на
місяць. Закипили „суверени“
великим гнвом, та дарма: по-
б'явз їх зміна конституції,
яку самі ухвалили для Пісуд-
ського після минулорічного пе-
ревороту. На основі тої зміни
коаституції, Пісудський, маючи
за собою президента держави,
може скликати і пускати сойм
„ча вакації“, коли захоче. І ось
до сойму прийшов молодень-
кий поручник і з великої хма-
ри не впа дош. Нам — Укра-
їнцям пригадується німецький
поручник, який з доручення
німецької команди „розпускає“
Центральну Раду. Значить,
поручники в парламенті кепський
знак. Чому Пісудський досі не
розігнав сойму і не ривився
завести таки справжню а не
масковану диктатуру? Бож все
одно, цього сойму на свій бік
не приверне. Бойться він це
зробити з огляду на заграницю,
яка відноситься з недовірям
до всяких диктатур, а тим
більше на палнім пограниччю

Що чувати в світі?

В ЖЕНЕВІ під час сесії зі-
брання Союзу Народів радила
47-ма сесія Ради Союзу, в якій
склад входять тепер крім по-
стійних членів Ради (Франція,
Німеччина, Італія, Англія і Япо-
нія) отсі непостійні члени: Ру-
мунія, Польща, Голандія, Фін-
ляндія, Чиле, Куба, Колумбія
і Канада. Нарадам мав прово-
дити представник Китаю Вані
(проводять члени Ради в по-
зачаснім порядку), однак він
зрікся цієї чести в користь
представника Чиле Віллегаса.
Рада прийняла внесок Чемер-
лена, щоби перенести на груд-
неву сесію справу зменшення
числа засідань Ради Союзу.
Відложено теж спір між Гре-
цією і Німеччиною в справі
корабля „Саламіс“. Опісля Рада
обговорювала румунсько-угор-
ський спір. Цей спір тягнеться
ще від 1923 року, був вже
предметом обряд Ради Амба-

Евген Гельтай.

Злодій.

Я стояв на коридорі вагону, нер-
вовий і неспокійний, як подорож-
ний, що наближається до своєї ста-
ції. Нараз напроти мене надійшов
якийсь старший панок і сильно за-
чіпив об мене. Цигаро вилетіло ме-
ні з уст і я скоро зігнувся, щоби
піднести його. Рівночасно я почув,
начб хтось доторкнувся мені до
грудей. Тимчасом старший панок,
виправдуючися, зник на кінці кори-
дору.

Як я знову підвівся, мимохідь
сягнув у кишеню за портфелем з
грівми. Я дуже збентежився, як не
найшов його там. То було ясне: той
старший панок лише тому прити-
снувся був до мене, щоби вкрати
в мене гроші. І я вже біг за ним!

Мені пощастило. Саме задер-
жався поїзд. На пероні побачив я
мого пана. Нервово вимахував ру-
ками, пробав собі дороху до вихо-
ду. Я вхопив його заду за обшив-
ку. Він обернувся сердито.

— Мій портфель! — крикнув я
до нього. — Віддайте мені мій пор-
фель!

— Ви збожеволіли? — спитав
він злісно. — Про який ви портфель
говорите?

— Про той, що ви вкрали мені
у вагоні з кишені!... Давайте сюди!
Тимчасом довкола нас счинилося
велике збіговище. Публіка сміялась
злобно і ждала, що буде далі. Вже
і поліцей підійшов поважно. Злодій
кидав очима неспокійно. Я все ще
держав його за обшивку.

— Пустіть мене! — кричав він і
сильно шарпнувши, вирвався мені
з рук. Але в тій хвилі впало щось
на долівку. Злодій з переляком по-

бачив, що то був украдений пор-
фель, мій портфель. Він хотів схо-
пити портфель, але я зробив це
скорше. Я сховав портфель і та-
к уважав цілу справу для мене по-
лагодженою.

— Ідіть до чорта! — сказав я до
зловця.

І він дуже радо бувби пішов,
нещасний, колиб його були пусти-
ли. Цю саму обшивку, яку я щойно
випустив, тепер держав поліцей у
руці. І він тягнув злодія до кімнати
стаційного начальника. При цьому
сказав до мене:

— Прощу ввійти!

Я нерадю пішов за поліцаєм Я
найрадше бувби забрався звідси
незамітно, але то було неможливе,
бо поліцей мав мене таксамо на оці
як і злодія. Я також мусів увійти
до канцелярії, де про цілу справу
списано протокол. Мені було то
дуже неприємно, тимбільше, що
зловий виглядав тепер жалісно. Бо
блідий, прибитий, щось лепетів, за-
їкувався, піт стікав йому з чола.
З очей його пробивався такий до-
кір і біль, що я здригнувся. Та вже
все було даремне, я мусів згоди-
тися з цим, що злодій посидить
собі кілька тижнів.

З того часу став я часто одер-
жувати з міста листи, урядові по-
відомлення і завізання. Та при-
ключилося ще щось інше. Одного
гарного дня прийшла до мене якась
жінка із зачервонілими від плачу
очима. Була це досить молода і
гарна, але з лиця її пробивались
виразно сліди недомагань і нужди.

— Я Келерова, — сказала від-
разу, без передмови.

Я не мав поняття, що то за Ке-
лерова.

— Ви не пригадуєте собі? — спи-

тала сумно. — Мій чоловік Келер,
що то на залізниці...

При цьому зробила рукою зна-
чущий рух поза себе. Тепер уже
знав я, хто це та Келерова. Пере-
лякано і докірливо глянув я на неї.
Що ця жінка хотіла від мене?

То було зовсім просте: грошей
хотіла. Покликувалася на мою до-
броту і людяність, казала, що то я
винен, що її чоловік тепер у в'яз-
ниці. Вдома нема хліба, діти го-
лодні. А вона має четверо дітей.

Я вразливий, а це мене таки
дуже боліло. Справжньою полек-
шою було для мене, що я міг по-
могти — коли вже не злодієві, то
бодай його рідні. Я дав жінці пів
мільона корон. Вона відійшла ца-
слива, не могла надякуватися. А я
був ще щасливіший ніж ця жінка,
бо знав що зробив добре діло.

Та тиждень пізніше дістав я
дуже немилу вістку. Поліцей пові-
домила мене, що Келер повісився
у в'язниці. Його були задушили на
пів року в'язниці, а він так узяв
собі це до серця, що повісився.
Мене цілком збентежила ця вістка,
мені здавалося, що то я був при-
чиною його смерті. Чи варті тих
кілька корон, щоби за них чоловік
відбрав собі життя? Цілий день
чув я наче не свій, цілісеньку ніч
не міг замкнути ока. Всюди бачив
я жалісний і докірливий погляд
старого панка, так як то він зі
мною розпрацьався в канцелярії
стаційного начальника.

На другий день рано відвідала
мене жінка в жалобі, з чотирма
бідними дітьми. То була пані Келер.
Я знав, що вона прийде, а навіть
ждав на неї. Мені було дуже не-
приємно.

— Щож тепер буде зі мною? —
спитала вона тихо.

І більше нічого. Не докоряла
мені, не жадала нічого, лише спи-
талася, що тепер буде з нею. Я не
міг відразу відповісти, лише глядів
то на неї, то на дітей, які тупо і
незрозуміло гляділи перед себе.
Так, що вдову і четверо сиріт я
маю на совісті. Я позбавив їх того,
що їх удержував, тож тепер аж
надто розуміле, що жінка пита-
ється, що буде з нею.

Я не є дуже багатий, але я все
був чесний і добрий, моє серце
було таке м'яке, що ним можна
було хліб помстити. Тепер я ні
хвилиночки не сумнівався, що то є
моїм обов'язком подбати якомсь про
що жінку і ті діти. Я рад був за-
спокоїти мою совість і тому не був
скупий.

— Бачите, — сказав я до жінки
— ось тут маєте два мільйони корон.

Тих два мільйони то було якраз
пять разів стільки, як мені вкрав
був її чоловік. Якби я був тоді пу-
стив його, то вже дотепер заоща-
дивби я був півтретя мільйона корон,
а він бувби їде при життю.

Жінка конче хотіла поцілувати
мене в руку, а діти таки поцілували.
— Добре, добре! — визойкав я
і витиснув їх до дверей.

На порозі жінка пристанула.

— Чи щось не в порядку? —
спитав я її трівожно.

— Ні, — відповіла вона лагідно.
— Лише мені виповіжено мешкан-
ня, бо я не могла заплатити ко-
мірного, а також обстановку за-
брали нам.

І знову глянула на мене дуже
сумно. Діти також пристанули і з
запертим віддихом ждали, що буде
далі.

На хвилю пролетіла мені думку
через голову, що я прецінь дав тієї
жінці два мільйони корон, але потім

саторів, не раз вже втягано його до порядку денного на рад Союзу Народів, доміс собі над ним голову й мировий румунсько-угорський суд. А річ ось в чому. Румунія перевела у себе доволі радикальну земельну реформу, при чому сконф. скувала землі угорських ділячів на областях, які припали Румунії після війни. Тепер Угорщина домагається відшкодування для угорських ділячів в цих областях і доказує, що винагорода за втрату була передбачена м'яром до говором. Однак Румунія не має охоти йти в цій справі на угоду і відкинула своїх представників з мирового суду. І підчас обрання на цю справу на Раді Союзу прийшло до острої перепалки між представниками обох сторін. Крім того, в якій склад входить Чамберлен і представники Чиле та Японії, внесла в цій справі неясне рішення, яке все таки склалося в користь Румунії. Граф Аппоні, який боронив становища Угорщини, відмовився прийняти це рішення і піддав його розторощуючій критиці. Промова графа Аппоні зробила велике враження. Звідки заходам Штрессмана, який попірав становище Угорщини, вдалося відложити до кінця рішення в цій справі на три місяці, в надії, що за цей час обі сторони зроблять більш уступчивими. Чамберлен образився був, що не прийнято його внеску (він був референтом цієї справи) і заявив, що не хоче більше займатися цим спором. Однак дався одобрювати і цю свою заяву.

БОЛЬШЕВИЦЬКА преса висловило одкровення з рішення французького правительства говорити з большевиками в справі договору. Однак це рішення французького правительства не є без прикрито "але". Воно хоче заключити договір не тільки в своїм імені, а й в імені Польщі, Румунії та Югославії. Значить, шлях до угоди тяжкий. На днях був у Чернівцях французький амбасадор Ербетт. Чернівецький міський голова сказав йому, що відкликає з Парижа Ракозського, який прохрещався, підписуючи відому відозву комуністичної централі. Крім цього Чернівці запевняв Ербетта, що політичне бюро комуністичної партії дасть собі спокій з пропозицією у Франції. — Московська "Правда" нарікає на англійських дипломатів, які обмо-

тують Естонію і Фінляндію. Пише, що Естонія дістала в Англії позичку і таким чином попала в урло англійської політики, а Фінляндія за своє прогнать большевицьке становище дістала місце в Раді Союзу Народів (Фінляндія зажадала від Союзу Народів матеріальної підтримки для малих держав, якщо на котру з них нападуть Радянський Союз). — Норвежський посол мав розмову з Черніном про відновлення зносин Рад. Союзу з Англією. Чернін заявив, що тепер годі про це й думати. — В Петрограді розпочався новий процес контрреволюціонерів (Балмаса, Стрессова, Сольського і Адеркаса). Їх обвинувачують в приналежності до монархістичної організації, яка в травні цього року перекралася в Фінляндію в Росію. Частина цієї організації зорганізувала замах в петроградському большевицькому клубі, а другі її члени пробували висадити у воздух будинок московської чрезвычайки. На чолі організації стояв генерал Кутепов. Як визнали обжаловані, представники ген. Кутепова піддержували зносини з дефізівними відділами генеральних штабів Польщі, Литви і Фінляндії.

В КИТАЮ большевицькі впливи гаснуть з кожним днем. Недавно відбулася в Нанкін конференція головної управи Куомінтангу (націоналістичної партії), на якій вирішено зрівати зносини і з комуністами і з московським правительством. Мається закрити бюро партії в Москві, а всі партійні члени мають бути відкликані з Радянського Союзу. Конференція заявила, що Езген Чен (б. міністр загр. справ) і вдова Сун-Я-Цена (творця китайського націоналізму), які виступали в Москві з різними заявами, не мали до цього повноважень Куомінтангу. Їм запропоновано вернути негайно до Китаю, бо інакше їх виключать з Куомінтангу. На конференції утворено нове правительство в Нанкіні, в якому др. Ву-Чан-Чу займає становище міністра загр. справ, а міністром фінансів є др. Сун-Фэ, сив Сун-Я-Цена, завізятій ворог комунізму. Правительство усунуло в посаду всіх бувших комуністів, бо їх уступлення в партії було тільки півзиром. Центральний Комітет Куомінтангу видав заяву, в якій подано точки нової політики китайських націоналі-

тів. В заяві сказано, що китайський націоналістичний рух переформується на демократичних основах. Його доконечною метою федеративна китайська республіка з Пекіном як столицею. Китайські націоналісти відмовляються від всякої підтримки Москви, бо така підтримка загрожує долі китайської революції. Куомінтанг сподіється, що йому вдасться порозумітися з великими державами. Вкінці в заяві зазначено, що життя і майно чужинців в Китаю не будуть загрожені.

НІМЕЦЬКИЙ міністр заграничних справ Штрессман устроїв в Женеві прийняття для кореспондентів світової преси. На цій прийнятті виголосив він промову, в якій також виганьбив двох німецьких вчених — Ферстера і Мартенса, які є беззастережними прихильниками мира і дуже остро виступають проти німецького мілітаризму. Назвав їх лайдаками. Цей виступ Штрессмана зробив дуже добре враження серед німецьких націоналістів. А з ними Штрессман мусить числитися, бо вони є силою. Хоча сам Штрессман має в світі славу великого прихильника мира, ба — він навіть дістав разом з Чамберленом мирову нагороду Нобля. Завалосся, Штрессман повинен хвалити Ферстера і Мартенса. А тут ні! Чому? Бо Штрессман дуже добре розуміє, що коли вчорашні вороги йдуть Німеччині на уступки, то роблять це тільки тому, що бояться буйного розвитку воєнного духа серед Німців, духа відплати. А цей дух — природна річ — живе серед Німців, молоде покоління виховується на традиції великих побід Німеччини у світовій війні. Ог недавно Німці поставили величавий пам'ятник на полях Танненбергу, де в 1914 р. німецькі війська віднесли під проводом теперішнього президента Німеччини світлу перемогу над Москвою. На днях відбулося свято відношення цього пам'ятника, в якому взяли участь неароганні юрби народу. На цій святі виголосив промову през. Гіденбург, закликаючи свій народ, щоб виховував молоде покоління на подвигах героїв, щоб плевав духа Танненбергу. В тім самім часі в Кенігсбергу відбувався конгрес німецької націоналістичної партії, що переіменився у велику маніфестацію на честь династії Гогенцолернів, з якою

зв'язаний буйний розвиток могутності Німеччини. Подібне свято зробили Французи під Верден, де виступав французький національний герой — полковий маршалок Фош. І тут теж говорили про культ традиції. Що все це каже нам? Кожний народ живе своїм окремим життям, шанує все те, в чому проявився гордий дух нації. А „інтернаціоналіст" гасла — це звичайна омана.

В АМЕРИЦІ мають відбутися за рік вибори президента. Хоч такий великий шмат часу до тих виборів, а виборча горячка вже підноситься. Дві великі партії вже шукають кандидатів. В прикрім положенні найшлася республіканська партія. Її кандидат — теперішній президент держави Кулідж ніяк не хоче згодитися виставити свою кандидатуру. Він каже, що за малу більшість має в палаті послів (около 30), а в сенаті сили його партії рівні силам суперниці (партії демократичної). А в Америці дуже числяться в публічній думці, не так, як в Європі (крім Англії). Крім цього Куліджа пригнобило те, що не вдалося йому розоружити конференції. В додатку: він не хоче порушувати традицію, яка не дозволяє, щоб одного й того самого чоловіка вибрано три рази президентом. На його думку, порушення цієї традиції могло би потягнути в будучині погані наслідки. З кандидатів демократичної партії найповажнішим є губернатор Нью-Йорку Альфред Сміт. Та він має дві „хиби", які можуть йому зашкодити: 1) він є католиком, а більшість Американців протестанти, 2) він є „мормон" (тобто: є за знесення протигальголевих законів), між тм коли полудневі краї є беззастережними „сухими" (тобто: за дальшою безоглядною забороною торгівати горілкою), а натовісць в західних краях держави „сухі" мають більшість. Проти Сміта остро виступають американські фашисти („Ку-Клукс-Клан"), які є фанатичними протестантами. Таким чином обі американські партії домлять собі голову, кого собі вибрати кандидатом на президентське крісло. Висувають кандидатів одного за другим і беруть кожного з них на пител публічної думки. А прийди горячі передвиборчі дні, то на такому кандидаті противники не лишуть сухої нитки.

МАРУСА МУДРАГЕЛЬ

Ой веселе життя нам, бо РАДІОН пере сам!

Маруса Мудрагель вживає життя. Не томиться пранням, бо РАДІОН робить за неї всю роботу

РАДІОН

сам пере!

Розпустити Радіон в студентській воді, замочене передтим білля намочити в розчині і варити 20 хвилин, відтак старанно полокати.

Білля стає чисте і сніжнобіле.

Стирати і щіткувати його зайвий труд, бо нищиться білля і руки, а так легко можна цього оминати.

Ідеальний самоперучий середник

РАДІОН

щадить білля.

ГАВРИЛ МЯЛОВСЬКИЙ,
абсолютно вищої винарсько-сидіничної школи в ЧСР.

Як робиться вино з яблук?

П. Селюх в ч. 37 „Укр. Гол." вказав фаховців-сидіників поучувати свій нарід, як щепити овочеві дерева. Але що пора на щеплення і очкування дерев це не надійшло, а тепер саме зривається овочі по наших садах, тому я хочу насамперед подати нашим людям практичні поради, як робити з яблук вино. Що-йно пізніше, коли наше громадянство зацікавиться цю справою, подам ще інші роди переробки овочів, а також напишу про щеплення овочевих дерев.

У своїх викладах буду старатися подавати практичні вказівки. Але якщо хто з читачів бажав ширшого теоретичного пояснення, то прошу звернутися листовно до мене, а за можливості буду радо відповідати. (Моя адреса: G. Mjalovskyj u r. Slechtove, Podebrady-Lazne, Zizkov 388).

При тій нагоді закликаю своїх товаришів, які вже скінчили винарсько-сидіничну школу в Мельнику ЧСР, допомагати своїми порадами нашому хліборобові дивити садівництво на наших землях.

Яблучне вино, яке одержуємо сквашенням соку з вигнічених (спресованих) яблук, своїм смаком не є гірше від вин виноградних через те, що взаємовідношення цукру та різних органічних кислот у яблук є дуже добре, — фаховці кажуть гармонійне, — тому виріб яблучних вин набирає в останніх часах великого розміру, в тих країнах, де є розвинуті сади, а спожива яблучного вина дуже корисна для людського організму.

Для вина беремо яблук зимові, уже добре дозрілі. Краще брати яблук соковиті, бо з них дістанемо більше вина. Дати мусимо уважати, щоб яблук не були дуже солодкі, бо з таких яблук дістанемо вино не дуже доброго смаку, через брак у них яблучної кислоти. Краще беріть яблук кислі, бо до соку з таких яблук ми можемо додати більше цукру, а у випадку сильної кислотності такого соку, можемо його розвести трохи чистою водою, але до роздрідження водою яблучного соку тільки тоді приступаємо, наколи справді він є дуже кислий, (порічковий сок ми засіди роздрідуємо (розпускаємо) водою через його кислотність в півтора або в два рази. Наколи яблук є дуже кислі, то можна до них придати 1/4 грушок, які поминуть кислотність соку, а бадучому вину придадуть лагідний смак.

Яблук добре виполікуємо та розтовкаємо їх на дрібні кусочки. Там, де це робиться у великій кількості, то розбивають чи розмелюють яблук на окремих — для цього зроблених — млинок. Коли-ж ми робимо вино тільки для себе, у невеликій кількості, то ми деревляним молотком можемо яблук розтовкти у добре зашитому ворочкові. Можемо яблук дрібною покритищею чи й чистим ножем, але це небезпечне, бо від металевого ножа може попусуватися сок.

Розтовчені чи покритищені яблук на дрібнішні кусочки вигнічуємо (пресуємо) як то в ручній чи в гидравлічній пресі. Коли ми робимо вино тільки для себе — не у великій кількості — то відділимо сок від розбитих яблук можемо і на машинці від мяса (прес: туті-фрут), або тою прасою, якою пасічники видавлюють віск.

З вигнічених яблук дістанемо яблучний сік, який зараз-же дамо до бочки, коли робимо вино у великій кількості, або до більшої бутлі (деміжон оплетений лозою). Посудина для соку, в якій будемо квасити вино, мусить бути дуже чиста. Коли це є бочка, то вона не може бути від олії або чогось подібного. Бочку треба випарити гарячою водою та гарненько вимити холодною водою. Перед наповненням бочки соком — можемо висірчити її спаленим сірком на асбестовому папері. Шклянну посудину (бутлю) не сіркуємо. Посудину не наливаємо повну, треба оставити 1/10 часть (десятину) посудини порожньою — для газів.

Через те, що деякі яблук мають мало цукру (звичайно вони мають пересічно 8—10%), який опісля під впливом дріжджів перемінюється на алкоголь, тому ми додаємо до соку цукор, на 1 літр соку 200 до 250 грамів. Кількість цукру, який додаємо до соку, залежить від того, як сильне на алкоголь ми хочемо мати вино, але треба пам'ятати, що найліпші дріжджі можуть сквасити цукор найліпше на 14—15% алкоголю, себто вони можуть сквасити найбільше 30—32% цукру, а решта цукру, (коли сок був більше засолоджений) лишається у вині не сквашеним. Тому не треба сок більше засолоджувати, як на 30% цукру, краще по сквашенню цієї кількості цукру, додати ще цукру, коли ми хочемо мати солодке вино. При придаванні цукру до соку, мусимо його розпустити в чистій воді. Звичайно даємо тільки води, аби вона покрила цукор. Цей цукор з водою почтаємо на гарячу бляху, але весь час мусимо мішати, щоб не припалити цукор.

Влявши цукор до соку, зараз-же

заткаємо нашу посудину квасним корком, який складається з корку, посередині якого вправлена шклянна рурочка у виді букви П та малої шкляночки з водою, до якої входить один кінець рурочки. Квасний корок служить для того, щоб з посудини міг вільно виходити газ СО₂ (двоокисвугля), а до середини не могло прийти зовнішнє повітря зі своїми бактеріями, які є для вина дуже шкідливі, особливо бактерії оптові, які сквашують алкоголь на оцет (кислоту оцтову). Коли квасного корку не можемо зробити, то заткаємо посудину ватю, яка дуже добре пропускає зі середини газ, а не допускає до середини різних бактерій.

Для кращого сквашення цукру в соку додають культурних дріжджів, які спеціально приладжуються для високпроцентного сквашення цукру на алкоголь. Коли-же цих дріжджів дістати не можна, то нехай цукор скваситься тими дріжджами, які у великій кількості попадуть до соку з яблук, але звичайно ці дріжджі сквашують цукор поволеньку і не наданий процент алкоголю. (Культурні дріжджі можна виписати з вищої винарської школи в місті Мельнику ЧСР, або з кабінету по мікології при Укр. Господарській Академії в Подєбрадах).

Посудину з соком та доданим до нього цукром треба поставити в тепле помешкання, а не на сонце, як це звичайно роблять наші жінки. Коли це робиться у великій кількості, то бочку зі соком ставлять до пивниці до докінчення сквашення. В пивниці повинно бути 20—25° Цельсія температури.

Сік там почне зараз кваситися, а це ми пізнаємо по бульканню в шклянці з водою квасного корку. В початку булькати буде часто, а

пізніше, коли цукор буде сквашений дріжджами на алкоголь, то перестане булькати зовсім. По сквашенню цукру (а це триває звичайно 2 місяці, а то й більше при 25° Цельсія, а коли було холодніше, то квашення може тривати і три місяці) утвориться з соку молоде яблучне вино, яке треба перелати до іншої посудини, а той оцет, який утворився на споді — викидаємо. Перше переливання вина робиться приблизно в три місяці по заквашенню. Переллять вино знову закоркуємо квасним корком та поставимо до холоднішого помешкання з температурою 15—20° Цельсія для доквашення. Друге переливання чи сточення з осаду робимо в три місяці по першому сточенні та поставимо до холоднішого часу помешкання з температурою 8—10° Ц, щоб вистоялося. По 8—10 місяцях вино можна вже пити; воно, що правда, буде молоде, але вже має добрий смак.

Таке вино, коли воно має 12—14% алкоголю, може переховуватися у пивниці кілька років, але чим далі, тим набирає лагіднішого смаку.

Виріб овочевих вин з яблук, грушок та порічок на українських землях, які находяться тепер під Польщею, міг би причинитися до поширення наших садків, а це піднесло би доброту наших хліборобів. Виріб овочевих вин можна би було провадити у нас в Галичині та на Волині на широку скалю, бо збут цих вин був би добрий через те, що Польща споживає (консумує) велику кількість вина, але сама винниця не має, а через те мусить вино довозити з інших держав. Було-би добре, аби за цю галузь нової продукції взялося якесь наше кредитове товариство, або кооперація, бо буде велика шкода, як-що ця продукція на наших землях попадає до чужих рук та це й ворожих нам.

Франція є країною виници, але побіч виноградного вина вона у пивниці своїх земель продукує що року по кілька мільонів гектолітрів яблучного вина, яке там продається під назвою „яблучної лемонади", з якого в останніх часах дестіляцією роблять коньяк. Чому у нас не можна було би цього зробити?

У ФРАНЦІЇ відбулися урочисті обходи в честь американського легіону. До Франції приїхали члени цього легіону і в Трокадері відбувся в приваті найвищих достойників держави їхній конгрес. Не дивлячись на остру перевірку запрошень, на сально нарад конгресу продістався секретар союзу анархістів і підніс оклик в честь Сакко і Ванцетті. Його арештовано. Підчас банкету легіонерів промовляв французький міністр публічних робіт Тардіє. Біля могили невідомого жовніра відбулася дефілада легіонерів. На це свято явилися всі члени правительства. Французькі комуністи пробували зорганізувати підчас цього свята свою демонстрацію. Це їм вдалося тільки на площі Клішій, яку місцевий комуністичний магістрат назвав площею Сакко і Ванцетті. Тут зібралось около 14.000 комуністів, яких поліція розігнала.

ІТАЛІЙСЬКИЙ диктатор не впускає людина. Він мишкує по цілм світі і старається всюди поширити впливи Італії. На днях підписав договір з Литвою. В гості до Муссоліні приїхав литовський президент міністрів Вольдемарас і оба вони підписали не тільки торговельний, а й політичний договір, на основі якого всі спірні справи між Литвою та Італією має вирішувати мировий суд. Муссоліні устроїв в честь литовського гостя прийняття, підчас якого заявив, що Італія з окремим зацікавленням слідкує за змаганнями правительства Вольдемараса, якого ме-

тою закріпити політичну і економічну силу литовського народу і підтримати авторитет держави. Вольдемарас відповів в італійській мові, а в своїй відповіді зазначив, що Литовці поставили собі за приклад політичний лад, який пристосує італійський народ.

ПЕРСЬКЕ і турецьке правительства ведуть переговори в справі закінчення воєнооборонного союзу. Персія запропонувала, щоб до цього союзу приєднали ще й Афганістан. Є погодоє, що в недалекому часі (в Ангорі, столиці Туреччини) відбудеться з'їзд загр. міністрів цих трьох держав.

Ціни збіжжя: новежито 36—37; нова пшениця 45—46; новий ячмінь 33—34; новий овес 28—29; кукурудза 32—33.

Есенції до горізон, лікерів і руму до набуття в аптиці під „Звіздою“ Перемишль, Францішканська ч. 2.

НОВИНКИ.

Як польські політики доводяться? В зв'язку з процесом ген. Жимерського зложив польський мандат голова „народної партії праці“ (робітничая партія, яка визнає ідеологію вищополюжів) посол Попель. Процес ген. Жимерського виказав, що патріотичний посол добре обловлювався на політиці. Він нпр. зробив ось-який інтерес: в 1924 р. при допомозі ген. Жимерського зробив він контракт на доставу міліона газових масок. Ці маски мала доставити фабрика „Протекта“, якої директором був приятель Попеля, Саксон. Найцікавіше, що при заключуванню контракту ще взагалі не було фабрики. Побудовано її що-йно за завдаток на згаданий міліон масок. Перший завдаток міністерства війни виносив 866.250 зол., а другий 1.230.000 зол. Міністерство війни платило у фабриці Попеля за одну маску 4 долари 75 центів, між тим коли вона повинна коштувати найвище 3 дол. 10 центів. Значить, представник „народного робітництва“ добре використував свої впливи. Тільки що прийшов час, коли повинулася його патріотичному генералови Жимерському, а з ним впав і п. Потель.

Бандитські напади в околиці Станиславова. В околиці Станиславова оноді вночі гуляла бандитська шайка. Без ніякої цілі нападла вона на склепи, дома, напастувала людей по дорогах. Найперше напала на шинок Воллера в Пасичній. Понищила все, що попало під руки і пішла далі. Опісля напала на склеп Фріми Арбайт, порозкидувала товари, розсипала збіжжя по підворі і потурбувала владистельку склепу. Ті самі опришківки повибивали вікна в домі Хани Шидлер, при чому тяжко ранили Матія Гурка. Відтак пішли до Угринова долиного, де напали на тамошний фільварок. По дорозі побили Василя Гальку і Богдана Маланюка. Обкидали камінням хату Ст. Самолея, а його тяжко побили. Вкінці зловили на дорозі Антона Клементовського, стягнули з коня і збили до крові. Ціла шайка попала в руки поліції. Як показалося, належали до неї безробітні парібічки.

Дочка забила батька. У Львові 20. вересня 17-літня Станислава Бенбен вбила свого 52-літнього батька Витовта, муляря. В цім злочині помагала їй мати і брат. З перших зізнань вбийниці виходило, що свій злочин виконала вона тому, що батько був пияницею, не давав нічого на хату, знущався над жінкою і дітьми, насилував її в присутності мами, родини й льокатора. Далі слідство викazuje, що справа маєть значно інше, що в цім злочині велику роль, відігравала стара Бенбенова, а Станислава не є такою невинною жертвою, як це вона представляла підчас першого допиту на поліції. Показується, що стара Бенбенова вела гуляще життя і це було причиною, що Бенбен розпивався. В слід за мамою пішла й дочка. Показується теж, що плян вбивства був наперед придуманий. Словом — показується, що в цім випадку маєть до діла з випарами великоміського багна.

Вибух запальника від гравати. В Биткові коло Надвірної кравчиня Дора Райнер нашла в лісі запальник від гравати. Не знаючи, що це небезпечна штука, покориствувалася ним при шитті. Оноді прийшли до неї гості. Викінчуючи свою роботу, вона замість молотком стала прибивати матерію запальником. Наступив вибух. Кравчиня згнула на місці, а гості тяжко ранені.

Катастрофам не має кінця. В Моравській Остраві оноді обірвалася хмара. Одночасно лютувала страшна буря. Поважно були загрожені копальні вугля. — На пограниччю Бразилії і Уругваю гураган знищив плянтації чаю. Місто Нупора зовсім зруйноване. — 16. вересня Лондон навістила страшна злива. В полудневій Англії зливи спричинили великі шкоди. В Америці через вилив ріки Леруми вгратило дах над головою 25.000 людей. Місто Атамбаро зникло з лиця землі.

Піянство у большевиків. Як подає „Рабочая Газета“, в льодіновських фабриках у бранській губернії робітники заробляють денно 250.000 рублів, з чого пропивають 55.000 рублів.

Що спричинило умови недуги? На конференції Бритійського Медичного Союзу дослідники умових недуг ствердили, що причиною цих недуг найчастіше бувають хвороби зубів або хвороби жолудка. Між прикладами подавано ось які: Одній безнадійно хворій умові жінці вилічено зуби і вона виздоровіла; один листонош дійшов до такого стану, що не міг орієнтуватися у вулицях, які обслуговував від довгих років, а після вилічення хворих зубів прийшов до себе; одній божевільній зоперовано жолудок і вона виздоровіла.

Скритовбивство. В лісі коло Стрижова невідомі злочинці застрілили господаря Василя Чудака. Коли нещасний впав, бандити підірвали йому горло. При небіжчику найдено 105 зол., значить — причиною вбивства не є грабіж.

Рабунки 1200 доларів. Селянин Кавковський вертав оноді з Америки домі, везучи з собою зароблених 1200 доларів. До Данцігу приїхав кораблем, а з Данцігу їхав залізницею в вагоні 3 класу. До того самого вагону всіло двоє людей і зачали розмовляти з Кавковським. Вкортці так позайомилися, що два незнамі чоловіки виняли флячину з горівкою і стали частувати його. Вплив і так твердо заснув, що збудився аж на стації в Бидгощі. Але двоє чоловіків вже не було в вагоні — а Кавковський сягнувши до кишені, переконався, що зникли його всі гроші, 1200 доларів, які він до дому. Щож сталося? Два незнамі чоловіки були залізничними рабівниками. Вони ще в Данцігу слідили за Кавковським, опісля сіли до того самого вагону, що він і дали йому горівку з домашнього якогось порошку на сон. Коли він заснув, зрабували його і повтікали. — Не перший це випадок. Були вже на тій залізничній лінії не лиш рабунки але і убійства. Тому наші газети в Америці повинні перестерігти наших людей, щоб були озорожні, як будуть їхати особливо з Данціга до Польщі. Щоби одинцем не їхали і щоби не вважались в розмову з ніким — також не приймати від нікого ні напиктів, ні поживи, ні тютюну чи папіросів. Так само наші люди повинні листовно повідомити про небезпечку своїх кривних, що вибираються з Америки (Канади) домі.

Напад вовків на стадо коней. В Братківцях коло Стрия паслися вночі коні на пасовищу. На стадо напали вовки. Коні розбіглися. Всеж вовки допали одного коня, власність Федя Пастушина і пожерли його. Цього коня Федю купив того самого дня. Це вже п'ятий з черги в цім році випадок в Стрийщині.

Недуга рака серед народів Європи. Швайцарський учений проф. Піттард з Женевы уложив мапу Європи, на якій виказав, які спустошення робить серед окремих народів та суспільних верств недуга рака. Найбільш жертв викидає вона серед племен „довоголових“, що замешкують північні краї Європи. За те народи середземноморські і адрійські виказують більшу відпорність організму на недугу рака.

Уживайте МИЛА

Смерть летуна на очах мамі. Французький молодий летун, ученик летунської школи в Анжер, Мерсіс лів над своєю родиною околицею. Підчас лету зіпсувся мотор і літак спав. Розбитий літак занявся полум'ям, і тіло молодого летуна спалилося на вугіль. Сталося це на очах населення рідного села летуна. Літак впав 400 метрів від рідної хати і мати бачила трагічну смерть сина.

Звироднілі діти. В Колпні коло Петрограду найдено труп старушки Магдаліни Урбанович. Як виявилось, їй завдано чотири удари сокирою і поламано 14 жебер. Вбийників зловлено. Є ними 13-літні дітваци, ученики трудової школи — Казимир Комков і Павло Шорін. Малолітні бандити зрабували у старушки 200 срібних піврублів. Вони признались до злочину. Почин до вбивства дав Комков, якому старушка приходилася далекою кривницею. Оба дітваци прийшли в гості до Урбановичевої. Вона дала їм молока і хліба. А коли старушка поралась коло печі, вони вхопили сокири і кинулися на неї. Старушка впадала, малолітні бандити розбили шафу і забрали гроші, поїхали в Петроград. Там купили собі кінематографічний апарат, револьвер і т. п. Большевицькі газети промовчують, що ці „надійні“ дітваци належали до дітвочої комуністичної організації.

НАДІСЛАНО.
За надіслане Редакція не відповідає

Драм. Т-во ім. Лесі Українки в Перемишлі відіграє комедію „Завязаний Автомобіліст“ в понеділок дня 3-го жовтня в салі Народного Дому. Дохід на жертви повені.

На допомогу „Рідній Школі“ уладжують Кружок „Рідної Школи“ і читальня „Просвіти“ в Перемишлі в суботу, дня 1-го жовтня, в кімнатах „Бесіди“ і читальні (в „Народнім Домі“) в Перемишлі

Вечерниці з танцями на які запрошують всіх членів і прихильників — загалом все Українське Громадянство. — Стрій спачеровий. Початок о год. 9-тій. Старшина і Виділ.

Основуючі Загальні Збори Філії УКТОНІ (Українського Краєвого Товариства Опіки над Інвалідами) відбудуться в п'ятницю 30. вересня о годині 6 вечером в домівці Міщанської Каси в Перемишлі, вул. Костюшки ч. 3. — За Комітет: Навроцький.

18-го вересня згублено **нашийник з перел.** Того, хто знайшов, проситься віддати до бюро поліційного в маїстраті за **високою нагородою.**

У джентельмена обійме самостійно управління хати, обвязкова, розумна, практична, старша, ліпша вдова. — Зголошення: „Довіря гідна“ — Адміністрація.

Добрі домашні обіди після замовлення дає М. Століца, Перемишль, Борельовського 15 (Засяння).

ПЕТРО МЯГКИЙ

повідомляє своїх Шановних Клієнтів і взагалі Громадянство Перемишляни, що з **днем 1. вересня** **переніс свій салон мужеських одягів** з вул. Гімназійна 2 **до нового льокалю при вул. Францішканській 24 (біля аптики „під Звіздою“)** і відкрив

Галантерейний магазин

в якому можна набути сорочки, ковнірці, краватки, скарпетки, парасолі і парасольки, палиці і капелюхи, полівери, свитери, реформи і шалі, жіночі торбинки і теки на акти, щітки і щіточки, мила, перфуми і кольонські води.

Для вигоди своїх Шан. Клієнтів заосмотрив свій магазин у великий вибір матеріалів кравчих і заграничних. На складі все є до набуття готові рагляни, подорожні бунди, гумові плащі.

ЦІНИ КОНКУРЕНЦІЙНІ.

Подяка. В Велдіжці коло Долини застав я дуже гарну, величаву муровану Церкву. Але щож? Гола і боса... За кілька літ старався я її прикрасити, а в тім році удалося мені бодай в часті її помалювати. Того для доконав власне наш знаний артист-маляр, бувший генерал Укр. Армії Вп. Борис Палій-Неїло з Перемишля. Діло хвалить майстра! А як воно величаве і красне в українським тоні утримане і розмалюване, в народних чудових взорах і стилі, — про це свідчать многі голоси далеких і чужосторонніх гостей і знавців, котрі умисно зблизжують і подивляють доконане діло і Церков і нещадять похвали для его виконавців. — Тож і я зобов'язаний, складаю сим прилюдну подяку Вп. Неїлови за дуже совісну, і високо-артистичну роботу в Церкві в Велдіжці. Сміло і совісно можу поручити его особливим зглядом і памяті нашого Всечестного Духовенства, кому такої прислуги потреба. — Складаю подяку і 4-ом его артистичним помічникам, котрі в тім ділі достойно і світло потрудились. — о. Гіполит Погорельський. парох Велдіжа.

Перше укр. інське електрично-техніч. інсталяційне заведення Дмитра і Івана Дучинських в Перемишлі Ринок 23 напроти Марієтрату.

ОКАЗІЯ!

КАНАРНИ НА ГАРНИТУРИ І КОСТИЮМИ, КОЛДРИ ВАТОВАНІ, КОЦІ, ПОЛОТНА НА БІЛЛЕ, ГОДИННИКИ І ІНШІ ВАРТОСТЕВІ РІЧІ ПЕРШОРЯДНОГО ВИРОБУ

тільки за 1 золотий

порукає **ДІМ ТОВАРОВИЙ „PRODUKTO“**

Białystok скр. почт. 145. Жадайте безплатних проспектів.

Домагайтесь **найдобірніших паперців до курення**

„Калина“

з фабрики кооперативи „Будучність“ в Тернополі.

ЖАДАЙТЕ І УЖИВАЙТЕ **ОДИНОКУ НАЙЛІПШУ І СВЕРІДНУ ПАСТУ ДО ОБУВИ ЕЛЕГАНТ** **О. Левицької і Ски.** Львів, Кордецького 51.

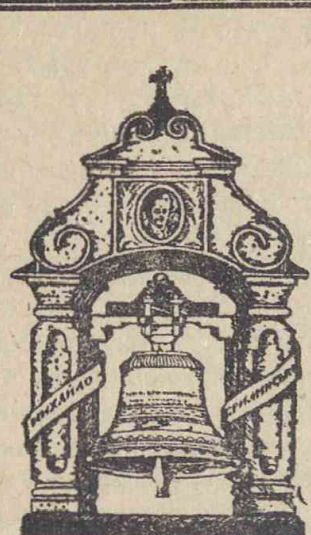
ЖАДАЙТЕ у всіх кооперативах і храминах **„МУТА“** **МИЛО ОДИНОКОЇ УКР. КООПЕРАТИВНОЇ ФАБРИКИ ЦЕНТРОСОЮЗ**

Аптика і Дроґерія під „Звіздою“

існуюча від 50 літ

в Перемишлі, ул. Францішканська ч. 24 (біля вежі)

порукає всякі аптичні ліки і всі артикули входячі в круг дроґерії.

Позір! Громадяне! Позір!

Кожне село, чи то Парохія, прагнуть аби мати добрі, гармонійні і витривалі дзвони. Цеж краса і гордість для церкви-парохії мелодійні дзвони. За браком досвіду і належних інформацій в цій справі, часто буває, що давни замовляються або купуються у невідповідних джерел і не забаром повстають прикри наслідки — такі що давни тріскають! Отже, кожний з Вас мусить знати, що є **одинока українська ліярня дзвонів**

Михайла БРИЛИНСЬКОГО

у ЛЬВОВІ, Замарстинів, ул. СВ. МИХАЙЛА 14 де можете завжди дістати дзвони першої якості, довільної величини. За витривалість дається гваранція. — Умови приступні. Сплата Свій до свого! ратами. Свій до свого!

РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1842. 85 ЛІТ ІСТНУВАННЯ

Отсим подаю до відомости Шановного Громадянства Перемишляни, що з нинішнім днем я обняв

Обводову аптеку **Густава Шанцера**

давнійш М. ШВАРЦА

в Перемишлі, ул. Францішканська ч. 5. (напроти костела ОО. Францішканів).

Маїстр М. ЛЯВФЕР, заприсяжений судовий знавець.

Liljo-Boraks вибілює перу, змякшує воду. Ціна за пак. 50 сот.

Пух пудер до волосся, відтовщує волосся, хоронить перед зміною **краски.** Ціна за пак. 60 сот.

Skalin до волосся, усуває лущення і хоронить перед випаданням. Ціна за фляш. 1 зол. 30 сот.

Головний склад:

В. І. МУШИНСЬКИЙ, Перемишль, Галичина.